

Kerkstraat 17-19 te Winsum, gemeente Winsum

Een Archeologisch Bureauonderzoek

Administratieve gegevens

provincie:	Groningen
gemeente:	Winsum
plaats:	Winsum
toponiem:	Kerkstraat 17-19
bevoegd gezag:	gemeente Winsum
opdrachtgever:	gemeente Winsum
coördinaten:	noordwest: 230340 - 594517 noordoost: 230424 - 594544 zuidoost: 230433 - 594500 zuidwest: 230369 - 594491
kaartblad:	7B
onderzoeksmeldingsnummer:	57765
beheer documentatie:	Libau, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, gemeente Winsum en E-depot
uitvoerder:	Libau
rapport:	13-161
auteur:	M. van Geffen MA
autorisatie:	M. de Jong MA
telefoon:	050-3126545
fax:	050-3123362
e-mail:	info@libau.nl

Kerkstraat 17-19 te Winsum, gemeente Winsum

Een Archeologisch Bureauonderzoek

Planvoornemen

In opdracht van BügelHajema B.V., vertegenwoordigd door mevr. M. Plantenga is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor de locatie Kerkstraat 17-19 te Winsum (zie figuur 1). Het planvoornemen behelst de sloop van het huidige garagebedrijf en de nieuwbouw van een appartementencomplex met 15 appartementen. Het gebied waar de ingrepen gaan plaatsvinden, wordt hieronder verder aangeduid als plangebied.

Figuur 1: De ligging van het plangebied Kerkstraat 17-19 is aangegeven met een rode pijl (Topografische Atlas Groningen schaal 1:25000). In de inzet een recente luchtfoto (www.bing.com/maps) waarop met een rode cirkel het plangebied globaal is aangegeven.

Informatie

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Winsum. Feitelijk bestaat de huidige kern van Winsum uit de wierden Winsum en Obergum, gelegen ter weerszijden van het Winsumerdiep. De twee dorpen zijn in de 20ste eeuw samengegroeid. Het plangebied ligt aan de noordelijke rand van de wierde Winsum.

Het Winsumerdiep is een deel van de waterloop de Delf die in de vroege middeleeuwen gegraven is. De Delf diende als waterafvoer voor het oostelijke veengebied, maar ook als waterweg. Vanwege de gunstige ligging aan de Delf kreeg Winsum in 1057 marktrecht, muntrecht en tolrecht (Ligtendag, 1995: pp. 101-104). Tussen de beide wierden, ten weerszijden van het Winsumerdiep breide de bebouwing zich uit vanwege de economische activiteiten die hier plaatsvonden.

Op de fysisch geografische kaart van de provincie Groningen is het plangebied niet gekarteerd vanwege de aanwezige bebouwing (zie bijlage: Fysisch geografische kaart). Afgaande op de kartering van het omliggende gebied ligt het plangebied waarschijnlijk op een kwelder of oeverwalachtige vlakte (code Mv9). Ook op de geomorfologische kaart is het plangebied zelf niet gekarteerd in verband met bebouwing (zie bijlage: Geomorfologische kaart). Afgaande op de omringende gebieden ligt het plangebied hier op een vlakte van getijafzettingen (code 1M35) of een vlakte van getij-riviermondafzettingen (code 2M34).

Ook op de bodemkaart is het plangebied niet gekarteerd vanwege de aanwezige bebouwing (zie bijlage: bodemkaart). Waarschijnlijk ligt het plangebied op kalkarme poldervaaggrond met zware zavel (code Mn25C). Mogelijk zijn ook kalkrijke poldervaaggronden bestaande uit zware klei (code Mn45A) aanwezig.

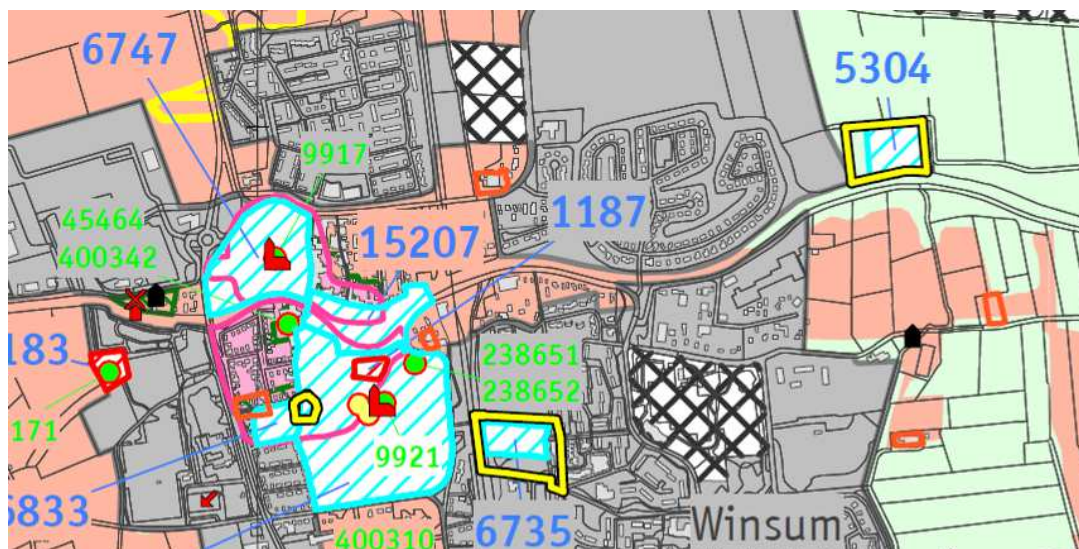
Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) zijn door de bebouwing binnen het plangebied geen bijzonderheden te zien (zie figuur 2). De wierden Obergum en Winsum zijn op deze kaart wel duidelijk zichtbaar.

Figuur 2: De relatieve hoogte verschillen in de omgeving van het plangebied. Het plangebied is aangegeven met een zwarte pijl (www.ahn.nl).

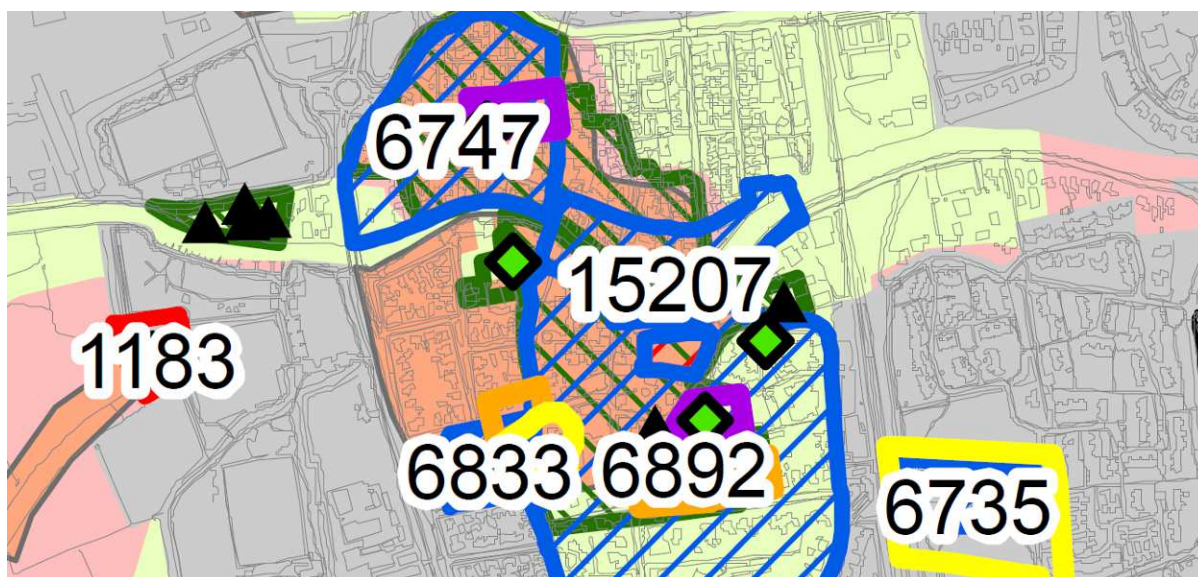
Het plangebied is niet geregistreerd op de Archeologische Monumentenkaart (AMK; zie bijlage: Kaart archeologie). Wel grenst het plangebied aan de wierde Winsum die uit de ijzertijd stamt (AMK-nummer 6892; zie bijlage kaart archeologie). Een deel van deze wierde is een beschermd rijksmonument (AMK-nummer 1187). Ten noordoosten van het plangebied ligt de verbingszone tussen de wierde van Winsum en de wierde van Obergum (AMK-nummer 15207). In de omgeving van het plangebied ligt een groot aantal AMK-terreinen (zie bijlagen Kaart archeologie en Uitgebreide rapportage monumenten). Het betreft met name (huis)wierden vanaf de ijzertijd en borgcomplexen vanaf de middeleeuwen.

Op de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Winsum (RAAP, 2008; zie figuur 3) is binnen het plangebied een hoge archeologische verwachting aangegeven. Ook is er een historische boerderijplaats aangegeven binnen het plangebied.

Figuur 3: Uitsnede archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Winsum (RAAP, 2008).

um (Libau, 2013 concept; zie figuur 4)) is een ander beeld van het plangebied te zien. Op deze kaart is er binnen het plangebied niet langer een historische boerderijplaats aangeven, maar een aandachtspunt uit de kadastrale minuut. Verder maakt het plangebied op deze kaart deel uit van de historische kern van Winsum. Een deel van het omliggende gebied heeft een lage archeologische verwachting gekregen.

Figuur 4: Uitsnede concept update archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Winsum (Libau, 2013).

Het plangebied is in 1828 gekarteerd op de kadastrale minuut (zie figuur 5). Uit de kadastrale minuut blijkt dat de historische boerderijplaats zoals aangegeven op de archeologische beleidsadvieskaart van RAAP geen boerderijplaats, maar een brouwerij betreft. Deze brouwerij is in 1912 gesloten (www.cambrinus.nl). Op de kadastrale kaart is de brouwerij eigendom van G.B. Hopman, ten tijde van de sluiting was de brouwerij eigendom van A. Keizer.

Figuur 5: Uitsnede kadastrale minuut gemeente Winsum blad E1 (via watwaswaar.nl). De locatie van het plangebied is aangegeven met een zwarte pijl.

Op de topografische militaire kaart uit 1909 is zichtbaar dat de vorm van de bebouwing gewijzigd is ten opzichte van de kadastrale minuut. Begin jaren tachtig is voor het eerst bebouwing zichtbaar op de locatie van de huidige garageboxen (zie figuur 6).

Uit de bodeminformatiekaart van de provincie Groningen blijkt dat het plangebied in 2000 is gesaneerd, er zijn echter geen gegevens bekend over de diepte van de sanering. Uit deze kaart blijkt tevens dat het garagebedrijf zich in 1987 op deze locatie heeft gevestigd.

Figuur 5: Rechts de topografisch militaire kaart uit 1909, links de topografische kaart uit 1982.

Overweging en advies

Het plangebied ligt binnen de historische kern van Winsum en aan de rand van de wierde Winsum. Momenteel is het plangebied in gebruik als garagebedrijf, uit historische bronnen is bekend dat het in gebruik is geweest als brouwerij.

Gezien de ligging en historie van het plangebied is de kans op het aantreffen van archeologische resten vanaf de ijzertijd groot. Echter gezien de huidige bebouwing, bodemverharding en sanering uit 2000 is de bodem aan het oppervlak (deels) verstoord. Dieper in de bodem zijn echter nog gave archeologische sporen te verwachten. In het plangebied dient daarom, na de sloop van de bestaande bebouwing, een archeologische inspectie plaats te vinden van de bouwput. De inspectie bestaat in principe uit een visuele inspectie, metaaldetectie van de bouwput en de vrijkomende grond en fotodocumentatie. Indien tijdens de inspectie blijkt dat er waardevolle resten aanwezig zijn, dan dient de inspectie te worden omgezet naar archeologische begeleiding. Voor een dergelijke begeleiding dient een PvE te worden opgesteld. In het PvE worden onder andere de onderzoekseisen van het bevoegd gezag vastgelegd, maar ook de wijze waarop de resten gedocumenteerd worden.

De aanleg van de geplande parkeerplaatsen kan, mits de bodemverstoringen niet dieper zijn dan 40 cm –Mv, zonder archeologisch voorbehoud worden uitgevoerd. Mochten tijdens de werkzaamheden te behoeve van de parkeerplaatsen onverhoopt toch archeologische resten worden aangetroffen, dan geldt krachtens de Monumentenwet (1988) een meldingsplicht. Vondsten dienen zo spoedig mogelijk te worden gemeld bij het bevoegd gezag (de gemeente Winsum) en bij Libau.

Bijlagen:

- Fysisch geografische kaart;
- Geomorfologische kaart;
- Bodemkaart;
- Kaart archeologie;
- Uitgebreide Rapportage Monumenten;

Geraadpleegde literatuur, bronnen en kaarten

Actueel Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl).

ANWB, 2004. *Topografische atlas Groningen 1:25.000*. ANWB bv, Den Haag.

Archeologische Monumentenkaart (AMK) van de provincie Groningen.

Archeologisch Informatiesysteem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Archeologische verwachtingskaart en beleidsadvieskaart, gemeente Winsum. In: Beek, J.L. & P.C. Vos, 2008. *Regio Noord Groningen, Gemeenten De Marne, Winsum, Bedum, Ten Boer, Loppersum, Eemsmond, Appingedam en Delfzijl. Archeologische verwachtingskaart en beleidsadvieskaart*. RAAP-rapport 1732.

Bodeminformatiekaart provincie Groningen

<http://geoservices.provinciegroningen.nl/flamingo/kaarten/bodeminformatie/>

Brood, P., A.H. Huussen & J. van der Kooi, 1999. *Nieuwe Groninger Encyclopedie*. REGIO-Projekt Uitgevers, Groningen.

Cultuurhistorische Waardenkaart Groningen. Provincie Groningen 2004.

Historisch Geografisch Informatiesysteem Groningen (www.hisgis.nl).

Luchtfoto's maps.google.nl en bing.com/maps.

Minuutplannen uit het begin van de negentiende eeuw en overige historische kaarten (www.watwaswaar.nl).

Schroor, M & J. Meijering, 2007. *Golden Raand, Landschappen van Groningen*. In Boekvorm Uitgevers, Assen.

Snijders, F.L., 1985. *Fysische geografie in de provincie Groningen*. Milieu- en landschapsonderzoek Provinciaal Planologische Dienst. Groningen.

Stiboka, 1985. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000*. Stiboka Wageningen.

Archeologische perioden

paleolithicum

paleolithicum vroeg
paleolithicum midden
paleolithicum laat
 paleolithicum laat A
 paleolithicum laat B

tot 8800 v.Chr.

tot 300000 C14
300000 - 35000 C14
35000 C14 - 8800 v.Chr.
35000 - 18000 C14
18000 C14 - 8800 v.Chr.

mesolithicum

mesolithicum vroeg
mesolithicum midden
mesolithicum laat

8800 - 4900 v.Chr.

8800 - 7100 v.Chr.
7100 - 6450 v.Chr.
6450 - 4900 v.Chr.

neolithicum

neolithicum vroeg
 neolithicum vroeg A
 neolithicum vroeg B
neolithicum midden
 neolithicum midden A
 neolithicum midden B
neolithicum laat
 neolithicum laat A
 neolithicum laat B

5300 - 2000 v.Chr.

5300 - 4200 v.Chr.
5300 - 4900 v.Chr.
4900 - 4200 v.Chr.
4200 - 2850 v.Chr.
4200 - 3400 v.Chr.
3400 - 2850 v.Chr.
2850 - 2000 v.Chr.
2850 - 2450 v.Chr.
2450 - 2000 v.Chr.

bronstijd

bronstijd vroeg
bronstijd midden
 bronstijd midden A
 bronstijd midden B
bronstijd laat

2000 - 800 v.Chr.

2000 - 1800 v.Chr.
1800 - 1100 v.Chr.
1800 - 1500 v.Chr.
1500 - 1100 v.Chr.
1100 - 800 v.Chr.

ijzertijd

ijzertijd vroeg
ijzertijd midden
ijzertijd laat

800 - 12 v.Chr.

800 - 500 v.Chr.
500 - 250 v.Chr.
250 - 12 v.Chr.

Romeinse tijd

Romeinse tijd vroeg
 Romeinse tijd vroeg A
 Romeinse tijd vroeg B
Romeinse tijd midden
 Romeinse tijd midden A
 Romeinse tijd midden B
Romeinse tijd laat
 Romeinse tijd laat A
 Romeinse tijd laat B

12 v.Chr. - 450 n.Chr.

12 v.Chr. - 70 n.Chr.
12 v.Chr. - 25 n.Chr.
25 - 70 n.Chr.
70 - 270 n.Chr.
70 - 150 n.Chr.
150 - 270 n.Chr.
270 - 450 n.Chr.
270 - 350 n.Chr.
350 - 450 n.Chr.

middeleeuwen

middeleeuwen vroeg
 middeleeuwen vroeg A
 middeleeuwen vroeg B
 middeleeuwen vroeg C
 middeleeuwen vroeg D
middeleeuwen laat
 middeleeuwen laat A
 middeleeuwen laat B

450 - 1500 n.Chr.

450 - 1050 n.Chr.
450 - 525 n.Chr.
525 - 725 n.Chr.
725 - 900 n.Chr.
900 - 1050 n.Chr.
1050 - 1500 n.Chr.
1050 - 1250 n.Chr.
1250 - 1500 n.Chr.

nieuwe tijd

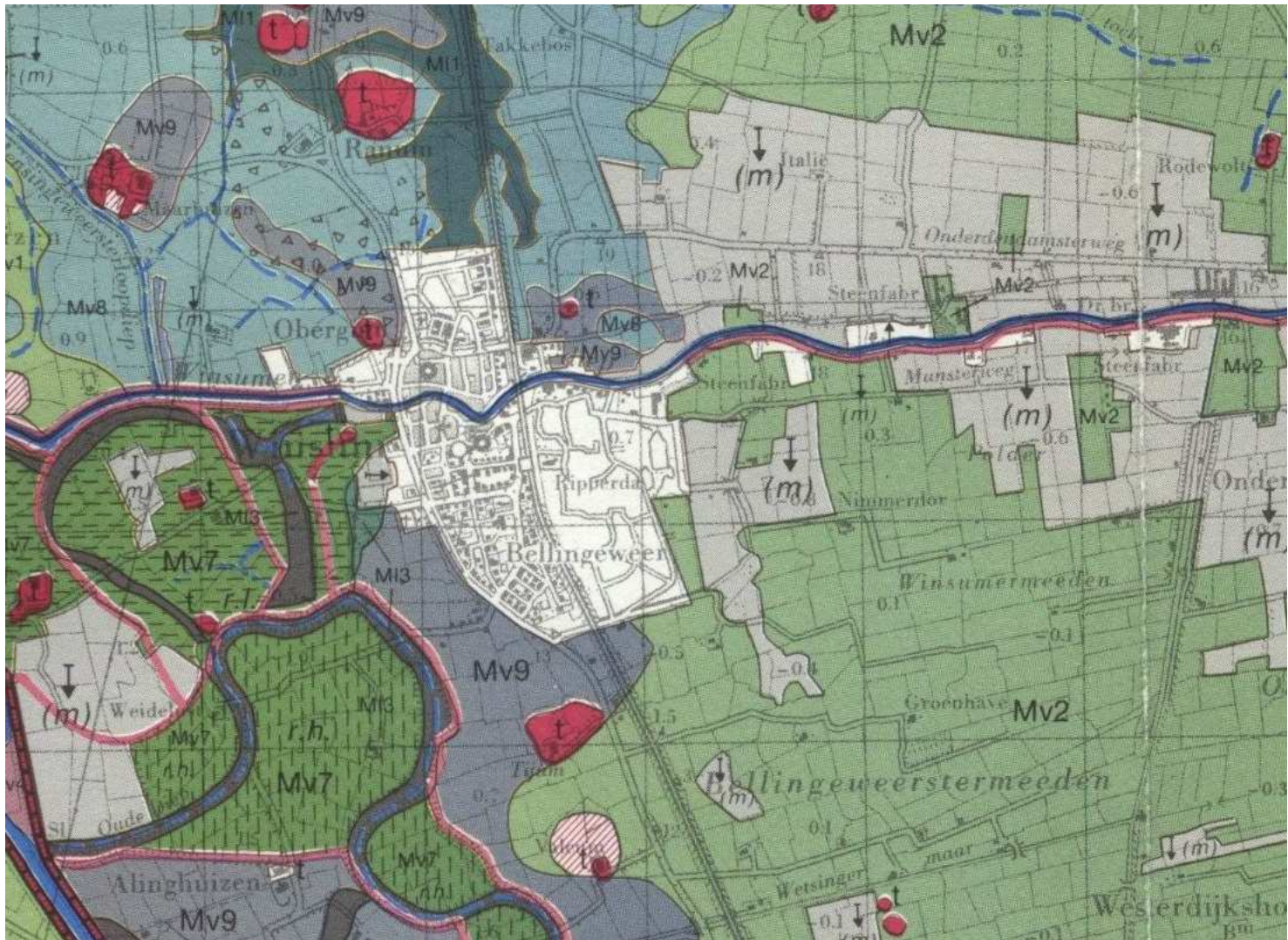
nieuwe tijd A
nieuwe tijd B
nieuwe tijd C

1500 - heden

1500 - 1650 n.Chr.
1650 - 1850 n.Chr.
1850 - heden

Fysisch geografische kaart Kerkstraat 17-19 en omgeving

Legenda

- HUIZEN
- PLAATSNAMEN
- TOP10 ((c)TDN)
- PROVINCIES
- GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)
 - Wanden
 - Hoge heuvels en ruggen
 - Terpen
 - Hoge duinen
 - Plateaus
 - Terrassen
 - Plateau-achtige vormen
 - Waaivormige glooiingen
 - Niet-waaivormige glooiingen
 - Lage ruggen en heuvels
 - Welvingen
 - Vlakten
 - Laagten
 - Ondiepe dalen
 - Matig diepe dalen
 - Diepe dalen
 - Water
 - Bebouwing
 - Overig (Dijken etc)

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Legenda

HUIZEN

PLAATSNAMEN

TOP10 ((c)TDN)

PROVINCIES

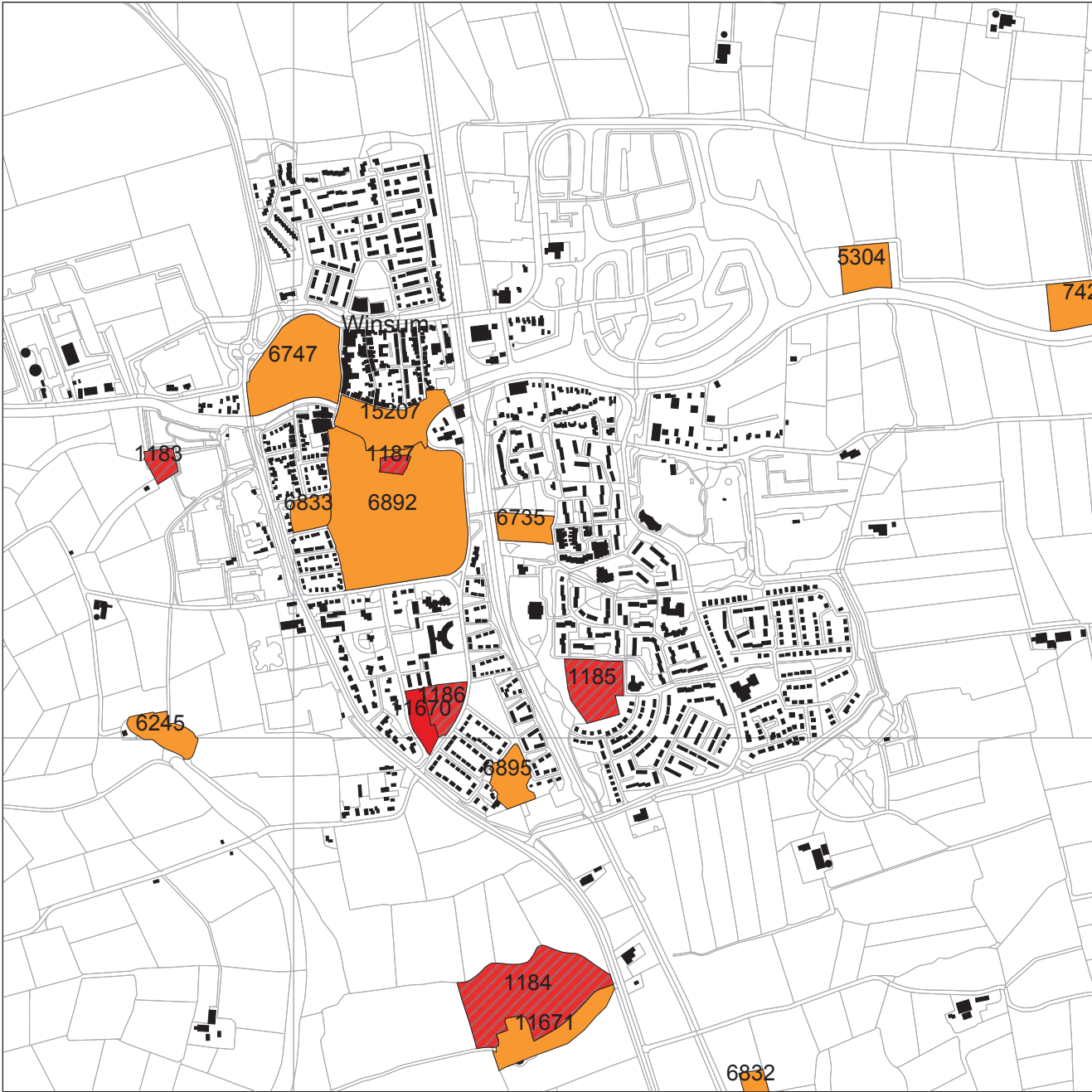
BODEM ((c)Alterra)

- Associaties
- Brikgronden
- Bebouwing
- Dijk, bovenlandstrook
- Dikke eerdgronden
- Fluviatile afz ouder pleistoceen
- Groeve, gegraven, mijnstort
- Kalksteenverweringsgronden
- Oude rivierkleigronden
- Overige oude kleigronden
- Ondiepe keileemgronden
- Leemgronden
- Zeekleigronden
- Mariene afz ouder pleistoceen
- Niet-gerijpte minerale gronden
- Oude bewoningsplaatsen
- Rivierkleigronden
- Kalkh lutumarme gronden
- Veengronden
- Moerige gronden
- Water, moeras
- Podzolgronden
- Kalkloze zandgronden

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Legenda

- MONUMENTEN
- archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- HUIZEN
- PLAATSNAMEN
- TOP10 ((c)TDN)
 - PROVINCIES

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	1183	Oppervlakte:	5.293 m2
CMA-nr:	07A - 014		
Status:	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd		
Toponiem:	Winsum-West		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	229661 / 594443		
Terreinbeheerder:	Diverse eigenaren		
Rijksmonumentennr:	46151	Kadasterregistratienr:	
Gemeentenr:	3	Kadasterdeel_nr:	
Datum aanwijzing:	22-08-1977		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Huisterp	Middeleeuwen vroeg	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met een verhoogde woonplaats met als datering de Middeleeuwen.

Het monument is gesitueerd in een voormalig kweldergebied. De bodemgesteldheid betreft klei en de geomorfologie is een vlakte van getij- afzettingen. De dikte van de bouwvoor is 40 cm en de archeologische sporen liggen direct onder de bouwvoor. Tot 40 cm diepte is er puin in de bovenlaag aangetroffen.

Het is onbebouwde wierde, in 1973 op het oog gaaf en duidelijk zichtbaar en gelegen aan het eind van een dijkfragment. Het perceel lijkt qua vorm tenminste vanaf 1828 onveranderd te zijn gebleven. Waarschijnlijk heeft er zich op het perceel tenminste vanaf 1828 geen bebouwing plaats gevonden.

Bij boringen in 1975 werden tot op 1.20 meter diepte bewoningssporen aangetroffen, naast 1 Laat-Middeleeuwse scherf. Hoogte ca. 1.49 meter boven NAP

Visuele inspecties:

Veldinspectie; augustus 1973; ROB (R.Klok)

1974: ROB, R.H.J. Klok

Veldinspectie + boringen; december 1975; M.Klok

1976: M. Miedema

1999: ROB, G. van Haaff, Gemeente

In het kader van het AMR-project is het monument op 31 mei 2005 bezocht. Voor nadere informatie zie Livelink en/of dossier.

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topografische kaart 1:25.000 met terreinaanduiding
Type:	Verslag
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Miedema, 1983: 7An8
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kadastraal minuutplan
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kopie kaartje Heidemij met aanbiedingsbrf

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Type: Foto
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: KB 1877-17A

Literatuur

Miedema, M. 1983 , in: Vijfentwintig eeuwen bewoning in het terpenland ten noordwesten van Groningen

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	1184	Oppervlakte:	58.412 m2
CMA-nr:	07B - 031		
Status:	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd		
Toponiem:	Tijum		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	230616 / 593088		
Terreinbeheerder:	Particulier		
Rijksmonumentennr:	46152	Kadasterregistratienr:	
Gemeentenr:	4	Kadasterdeel_nr:	
Datum aanwijzing:	22-08-1977		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Terp/wierde	IJzertijd	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met een wierde met als datering Late IJzertijd/ Romeinse tijd.

Het monument is gesitueerd in een voormalig kweldergebied. De bodemgesteldheid betreft klei, de geomorfologie een vlakte van getij-afzettingen. De dikte van de bouwvoor is 40 cm en de archeologische sporen liggen direct onder de bouwvoor.

Het is een gedeeltelijk afgegraven wierde. Voor ca. de helft van het terrein, gelegen in het centrale deel, is een ontgrondingsvergunning aangevraagd. 150 v.Chr. - 400 n.Chr., 800-1400. Dwars over de wierde van noord naar zuid loopt een voetpad. Het is een zichtbaar monument in de vorm van enkele toppen, afgewisseld door depressies.

Visuele inspecties:

1971: ROB, R.H.J. Klok

1972: Aerophoto Eelde

1976: M. Miedema

1977: ROB, R.H.J. Klok

1979: ROB, R.H.J. Klok

Veldcontrole 1995; H.Groenendijk.

Boringen:

1971-1976: M.Miedema

Er zijn zestien boringen gezet op de dorpswierde. Vanaf 40 cm zijn bewoningssporen aangetroffen. In sommige gevallen was de eerste 40 cm verstoord en soms werd in deze laag puin aangetroffen. In een boring gingen de sporen na 210 cm door.

CAA: geen. M. Miedema, 1983: 7Bz177. Overige documentatie: zie CMA. Literatuur: zie CMA.

Terrein vormt samen met 07B-222 de dorpswierde Tijum.

In het kader van het AMR-project is het monument op 31 mei 2005 bezocht. Voor nadere informatie zie Livelink en/of dossier.

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topkaarten 1:25.000, 1:10.000
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kadasterkaartjes

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Type: Brief
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: correspondentie + kaartje 1995

Type: Foto
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: kl.foto's,neg.nr.; KB 2366-14a/KB 2357-0at/10a.

Type: Foto
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: zw.foto's,neg.nrs.: KB1285-7,8,9/KB2158-4t/m15.

Type: Foto
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: luchtfoto nr.3453/Eelde

Literatuur

Halbertsma, H. 1963 , in: Terpen tussen Vlie en Eems
MIEDEMA,M 1983 , in: —

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	1185	Oppervlakte:	19.473 m2
CMA-nr:	07B - 033		
Status:	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd		
Toponiem:	Ripperda		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	230768 / 593879		
Terreinbeheerder:	Gemeente		
Rijksmonumentennr:	46153	Kadasterregistratienr:	
Gemeentenr:	5	Kadasterdeel_nr:	
Datum aanwijzing:	22-08-1977		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Terp/wierde	IJzertijd	Middeleeuwen laat

Beschrijving

Terrein met de wierde 'Ripperda' uit de Late IJzertijd. De bodem bestaat uit klei en het monument is gelegen op een kwelderwal in een boormalig kweldergebied. Het monument ligt in een 1987/1990 aangelegde nieuwbouwwijk; de terp zelf is onbebouwd en vermoedelijk tenminste vanaf 1828 onbebouwd geweest.

Ten zuidwesten van het monument liggen de resten van de borg Bellingweer (07B-030).

De wierde is gedeeltelijk afgegraven. Bij een illegale slootgraving in 1999 werd botmateriaal en aardewerk aangetroffen.

Boringen; 1971-1976; Miedema: in drie van vijf boringen werden vanaf 40cm tot 175 cm bewoningssporen aangetroffen. Er werden op 80, 100 en 120 cm scherven aangetroffen, waarvan de oudste uit de Romeinse tijd stamt.

Booronderzoek en hoogtemetingen; 1997; RAAP: op het westelijke gedeelte zijn duidelijk gelaagde pakketten wierdegrond aangeboord, die vooral in de diepere niveaus opvallen door hun rijkdom aan organisch materiaal.

In het kader van het AMR-project is het monument op 31 mei 2004 bezocht. Voor nadere informatie zie Livelink en/of dossier. Naar aanleiding van het onderzoek en van afspraken met de gemeente heeft de AMC besloten de omvang van de wettelijke bescherming terug te brengen tot de huidige staat.

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topkaarten 1:10.000/1:25.000
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kadasterkaartjes.
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kaartjes Bestemmingsplan.
Type:	Brief
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	correspondentie ROB, B&W Winsum, H.Groenendijk.
Type:	Memo
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	tel.notitie 1985.

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Type: Krantenartikel
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Nieuwsblad van het Noorden, 25-02-1995

Type: Foto
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: zw.foto's 1978, 1971, 1972, 1991.

Type: Foto
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: kl.foto's: 1983, 1989, 1995, 1999

Type: Foto
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: luchtfoto's: 1972, 1978, 1990

Literatuur

Miedema, M. 1983 , in: Vijfentwintig eeuwen bewoning in het terpenland ten nw. v. Gr.

Langen, G.J. de en T.M. Perger 1997 Gemeente Winsum. Wierde Ripperda. Waarderend archeologisch onderzoek., in: RAAP-rapport 268

Halbertsma, H. 1963 , in: Terpen tussen Vlie en Eems. Een geografisch-historische benadering

Roeleveld, W. 1974 The Holocene Evolution of the Groningen Marine-Clay District, in: Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek 24 supplement

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	1186	Oppervlakte:	10.188 m2
CMA-nr:	07B - 030		
Status:	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd		
Toponiem:	Bellingeweer		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	230387 / 593822		
Terreinbeheerder:	Gemeente		
Rijksmonumentennr:	46154	Kadasterregistratienr:	
Gemeentenr:	6	Kadasterdeel_nr:	
Datum aanwijzing:	22-08-1977		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Terp/wierde	IJzertijd	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met een wierde met als datering Late IJzertijd- Romeinse tijd. 50 v.Chr. - 400 n.Chr., 800-1400.

Het is de oostelijke helft van een kleine dorpswierde, een gedeelte wierde van Bellingeweer, het huidige Winsum. In het zuidoosten grenzend aan de wierde lag de Tammingaborg. Terrein omvat het kerkterrein met kerkhof (kerk gesloopt 1823). Het betreft het onbebouwde gedeelte van de wierde.

Het monument is gesitueerd in een voormalig kweldergebied, de bodemgesteldheid betreft klei, de dikte van de bouwvoor bedraagt 40 cm en de archeologische sporen liggen direct onder de bouwvoor. Het is een zichtbaar monument in de vorm van een afgeplatte verhoging.

Boringen:
1971-1976: M. Miedema

Visuele inspecties:
1968: Aerophoto Eelde
1971: ROB, R.H.J. Klok
1973: Aerophoto Eelde

In het kader van het AMR-project is het monument op 31 mei 2005 bezocht. Voor nadere informatie zie Livelink en/of dossier.

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topkaarten 1:10.000/1:25.000
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kadasterkaartjes.
Type:	Memo
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	gespreksnotitie 1995 + kaartje.
Type:	Foto
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	zw.foto, neg.nr.: KB 1285-3

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Type: Foto
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: luchtfoto's, nr.:1297,4164; Eelde.

Literatuur

Halbertsma, H. 1963 , in: Terpen tussen Vlie en Eems

Miedema, M. 1983 , in: Vijfentwintig eeuwen bewoning in het terpenland ten noordwesten van Groningen

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	1187	Oppervlakte:	3.005 m2
CMA-nr:	07B - 029		
Status:	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd		
Toponiem:	Centrum		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	230255 / 594446		
Terreinbeheerder:	Diverse eigenaren		
Rijksmonumentennr:	46156	Kadasterregistratienr:	
Gemeentenr:	7	Kadasterdeel_nr:	
Datum aanwijzing:	22-08-1977		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Terp/wierde	IJzertijd	Nieuwe tijd
Terp/wierde	IJzertijd	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met een wierde met als datering Late IJzertijd- Romeinse tijd. Het is een bebouwde wierde met kerkterrein, ringsloot en borgterrein Tussen 1276 en ca. 1584 stond hier een Dominicaner klooster.

Het monument is gesitueerd in een voormalig kweldergebied en ligt langs het Winsumerdiep. De bodemgesteldheid betreft klei, de dikte van de bouwvoor is 30 cm en de archeologische sporen liggen direct onder de bouwvoor. Het is een zichtbaar monument in de vorm van een lichte verhoging.

Bij een verkennend onderzoek in de tuin van Molenstraat 8 in 1997 werden naast divers middeleeuws materiaal sporen van een muur en van een straatje gevonden, die hoogstwaarschijnlijk horen bij het klooster.

Opgraving; 1948; ROB (H. Halbertsma)
Kartering; mei 1997; Historische Vereniging Winsum (M. Essink)

Visuele inspecties:
Veldcontrole 1971; ROB (R. Klok).
1995: Gemeente, P. Hamming

Winsum reeds in 1057 vermeld.

Om de dikte van de bouwvoor te bepalen zijn in 2005 twee boringen gezet. Onderin de bouwvoor werd wat puin aangetroffen. Het maakt onderdeel uit van de dorpswierde van Winsum.

In het kader van het AMR-project is het monument op 31 mei 2005 bezocht. Voor nadere informatie zie Livelink en/of dossier.

Documentatie

Type:	Verslag
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kartering Hist. Ver. Winsum, mei 1997
Type:	Tekening
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	verkenning Hist. Ver. Winsum 1997
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	oude kadasterkaarten (3) m.plek onderzoek mei 1997

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Type:	Krantenartikel
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	onderzoek Hist.ver.Winsum mei 1997 N.v.h.N 5.5.97
Type:	Krantenartikel
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	N.v.h.N. 2.10.97, samenvatting gegevens Winsum
Type:	Brief
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Hist.ver.Winsum aan B&W over hist.kern, 3.5.96
Type:	Brief
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	J.Tersteeg aan H.Groenendijk 6.5.96 re:hist.dorpskern
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	recente kadasterktr. m.contouren klooster, mei 96
Type:	Foto
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	zw.foto, neg.nr.: KB 1396-9
Type:	Foto
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	luchtfoto, zw.,no.:1766, Eelde.

Literatuur

Halbertsma, H. 1963 , in: Terpen tussen Vlie en Eems
ONBEKEND 1976 , in: BKNOB

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	5304	Oppervlakte:	14.506 m2
CMA-nr:	07B - 088		
Status:	Terrein van hoge archeologische waarde		
Toponiem:	WINSUMERDIEP		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	231459 / 594948		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Borg/stins/versterkt huis	Nieuwe tijd	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met sporen van het versterkte huis, borg "Blauwborg". De Blauwborg wordt het eerst vermeld in 1650.

De grachten zijn gedempt maar nog herkenbaar. Toestand terrein onbekend. Voor het gehele terrein is een ontgrondingsvergunning aangevraagd.

Veldcontrole 27-05-1994 ROB (Mennens).

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topkaarten 1:25.000/1:10.000.
Type:	Foto
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	zw.foto's,neg.nrs.:KB1289-6,7.
Type:	Foto
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kl.foto's 27-05-1994 (13) Mennens.
Type:	Krantenartikel
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	krantenartikelen, 1994 aanleg woonwijk.
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kadasterkaartjes 1:2500.
Type:	Verslag
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Verslag uitbreidingsplan "De Brake".

Literatuur

VINHUIZEN,J 1922 De Brake en de Blauwborg bij Obergum, in: Maandblad Groningen 5, pp. 122-132.

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	6245	Oppervlakte:	11.845 m2
CMA-nr:	07A - 107		
Status:	Terrein van hoge archeologische waarde		
Toponiem:	OLDENZIJL		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	229664 / 593756		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Klooster(complex)	Middeleeuwen laat B	Nieuwe tijd A
Huisterp	Middeleeuwen vroeg	Middeleeuwen laat
Grafveld, gemengd	Romeinse tijd	Middeleeuwen vroeg

Beschrijving

Terrein met resten van een Dominicaner monnikenklooster met begraafplaats en mogelijk ook een inheems Romeins en/of Vroeg Middeleeuws grafveld. Gesticht 1267, verwoest 1581, definitieve afbraak 1597.

De kloosterkerk lag vermoedelijk midden op de wierde, ten westen van de weg, omtrent ter plaatse van de korenmolen De Ster. Bij een boring in 1971 in het westelijk deel van het terrein werden tussen 0.4 en 1.6 meter diepte bewoningssporen waargenomen. Ook werd 1 Middeleeuwse scherf gevonden. Volgens een mededeling uit 1827 (H. Kremer) zijn ter plaatse vaak "geraamten, wapenen en zelfs grafurnen" gevonden.

M. Miedema, 1983: 7Az4+5: twee huisplaatsen. Zie het CMA voor verdere literatuur.
Veldcontrole + boring maart 1971 M. Miedema.

Literatuur

MIEDEMA, M. 1983 , in: Vijfentwintig eeuwen bewoning in het terpenland ten noordwesten van Groningen.
KREMER, H. 1837 , in: Beknopte beschrijving der provincie Groningen (p.145)
FORMSMA, W.J. 1957 Kerk en klooster te Winsum, in: Winsums Verleden
SCHUTTER, G.N. 1965 ", in: Kloosters in Stad en Lande (p.21)

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	6735	Oppervlakte:	10.044 m2
CMA-nr:	07B - 111		
Status:	Terrein van hoge archeologische waarde		
Toponiem:	CENTRUM; RIPPERDA		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	230589 / 594285		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Klooster(complex)	Middeleeuwen laat	Middeleeuwen laat
Borg/stins/versterkt huis	Middeleeuwen laat	Middeleeuwen laat
Huisterp	IJzertijd	Middeleeuwen laat

Beschrijving

Terrein met sporen van een huiswierde met kloostervoorwerk en versterkt huis; borg "Ripperda" uit 50 voor Chr. - 400 na Chr. en 800-1700 na Chr.

Aan de noordzijde is een faai restant van de singel nog aanwezig. Omgracht en zichtbaar verhoogd. Aan de noordzijde een singel en in het zuiden nog restanten van een singel zichtbaar in het grasland. Inheems Romeins en kogelpotaardewerk.

M. Miedema, 1983: 7Bz13.

Documentatie

Type: Kaart
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: topkaarten 1:25.000/1:10.000.

Type: Krantenartikel
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Nieuwsblad van het Noorden 1973/1983.

Type: Foto
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: zw.foto's,neg.nrs.:KB1337-1a,2a.

Type: Foto
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: luchtfoto, no.:3455,Eelde.

Literatuur

MIEDEMA,M 1983 , in: —

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	6747	Oppervlakte:	43.749 m2
CMA-nr:	07B - 123		
Status:	Terrein van hoge archeologische waarde		
Toponiem:	OBERGUM		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	230000 / 594701		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Kerkhof	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd
Kerk	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd
Terp/wierde	IJzertijd	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met dorpswierde met kerk en kerkhof.

CAA: 07BN-1/9917. Exacte omvang nog onderzoeken.

Veldonderzoek kerk 1964 ROB (H. Halbertsma).

Veldcontrole 1971 ROB (R. Klok).

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kadasterkaartjes 1:2500.
Type:	Brief
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	correspondentie ROB 1964.
Type:	Memo
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	notities Klok 1970.
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	terprofielkaart Gemeente Winsum.
Type:	Foto
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	zw.foto's,neg.nrs.:KB1232-1t/m12,KB1337-3at/m13a.
Type:	Foto
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	luchtfoto, no.:3456,Eelde.
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topkaarten 1:25.000/1:10.000.

Literatuur

ONBEKEND 1964 , in: NKNOB

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	6833	Oppervlakte:	8.108 m2
CMA-nr:	07B - 130		
Status:	Terrein van hoge archeologische waarde		
Toponiem:	CENTRUM		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	230043 / 594323		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Borg/stins/versterkt huis	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd
Terp/wierde	IJzertijd	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met resten van het versterkte huis: de borg "Ripperdaborg". De borg wordt reeds genoemd in de 15e eeuw en is in 1627 afgebroken en het schathuis werd vorige eeuw gesloopt. De grachten zijn gedempt.

Terrein vormt een geheel met 07B-189 en 07B-29; de dorpswierde van Winsum.
M. Miedema, 1983: 7Bn12.

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topkaarten 1:25.000/1:10.000.

Literatuur

LUITJENS-DIJKVELD STOL 1957 , in: Winsums verleden, pp.34-122.
MIEDEMA,M 1983 , in: ---

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	6892	Oppervlakte:	114.871 m2
CMA-nr:	07B - 189		
Status:	Terrein van hoge archeologische waarde		
Toponiem:	CENTRUM		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	230265 / 594335		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Terp/wierde	IJzertijd	Nieuwe tijd
Stad	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd C
Borg/stins/versterkt huis	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd
Terp/wierde	IJzertijd	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met dorpswierde van Winsum.

Vormt een geheel met 07B-29 en 07B-130 en maakt deel uit van wierdenreeks Paddenpoel-Winsum. Winsum wordt al in 1057 genoemd.

CAA: 7BN-12.

Onderzoek NH kerk 1975 ROB.

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topkaarten 1:25.000/1:10.000.

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	6895	Oppervlakte:	11.802 m2
CMA-nr:	07B - 192		
Status:	Terrein van hoge archeologische waarde		
Toponiem:	BELLINGEWEER		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	230558 / 593650		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Borg/stins/versterkt huis	Nieuwe tijd	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met de resten van borg "Tammingaweer" of huis te Bellingeweer.

De borg werd in 1820 afgebroken. Het borgterrein is opgenomen in het uitbreidingsplan van Winsum en met huizenblokken bezet. De borgstede en de gedeeltelijk gedempte binnengracht liggen nu in het hertenkamp. Tijdens graafwerkzaamheden funderingen van een oudere borg of van een schathuis gevonden. Terrein was oorspronkelijk omgracht en omsingeld. De borg is bekend vanaf circa 1400.

M. Miedema, 1983: 7Bn2.

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topkaarten 1:25.000/1:10.000.
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kaartje Halbertsma.
Type:	Brief
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	correspondentie ROB/Gemeente Winsum 1961-1962.
Type:	Tekening
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Tekening van de borg op een oude briefkaart.

Literatuur

FORMSMA, W.A., LUITJENS-DIJKVELD STOL, R.A. EN PATHUIS, A 1973 , in: De Ommelander Borgen en Steenhuizen. Assen.

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 7422 **Oppervlakte:** 25.115 m2
CMA-nr: 07B - 200
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Toponiem: PRINSENHOEVE
Plaats: Obergum
Gemeente: Winsum
Provincie: Groningen
Coördinaten: 232042 / 594857
Terreinbeheerder: Niet van toepassing

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Borg/stins/versterkt huis	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met daarin de resten van een borg uit de Late Middeleeuwen. De naam van de borg als heerd komt al voor sinds de tweede helft van de 15de eeuw. De borg is in 1856 gesloopt en het schathuis enige jaren geleden afgebrand. De grachten zijn grotendeels gedempt maar nog wel herkenbaar.

CAA:238412. Borgterrein

Documentatie

Type: Kaart
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: topkaarten 1:25.000/1:10.000.

Type: Kaart
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Kaart Gasbedrijf Hunsingo.

Type: Foto
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: zw.foto, neg.nr.: KB:1289-5

Type: Brief
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: correspondentie Gasbedrijf Hunsingo-ROB 1973.

Literatuur

FORMSMA, W.A., LUITJENS-DIJKVELD STOL,R.A. EN PATHUIS,A 1973 , in: De Ommelander Borgen en Steenhuizen.

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	11670	Oppervlakte:	7.453 m2
CMA-nr:	07B - 221		
Status:	Terrein van zeer hoge archeologische waarde		
Toponiem:	BELLINGEWEER		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	230326 / 593792		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Terp/wierde	IJzertijd	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met een gedeelte van de dorpswierde Bellingeweer het betreft het bebouwde gedeelte. Maaiveld is geëgaliseerd. Terrein vormt een geheel met 07B-030 en maakt deel uit van de wierdenreeks Paddenpoel-Winsum. Boorresultaten zie Miedema. Inheems Romeins en kogelpotscherven.

M. Miedema, 1983: 7Bn1.

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topkaarten 1:25.000/1:10.000.

Literatuur

MIEDEMA, M 1983 , in: Vijfentwintig eeuwen bewoning in het terpenland ten noordwesten van Groningen.

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr:	11671	Oppervlakte:	20.732 m2
CMA-nr:	07B - 222		
Status:	Terrein van hoge archeologische waarde		
Toponiem:	TIJUM		
Plaats:	Winsum		
Gemeente:	Winsum		
Provincie:	Groningen		
Coördinaten:	230573 / 593010		
Terreinbeheerder:	Niet van toepassing		

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Terp/wierde	IJzertijd	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met de resten van een gedeelte dorpswierde. Het terrein is versneden in kleine perceeltjes, deels omsloot, deels omgeven door depressies (gedempte sloten). Inheems Romeins, kogelpot en Pingsdorfscherven. 150 voor Chr. - 400 na Chr. en 800 - 1400 na Chr. Terrein vormt samen met 07B-031 de wierde van Tijum en maakt deel uit van de wierdenreeks Paddenpoel-Winsum.

M. Miedema 1983: 7Bz177.

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topkaarten 1:25.000/1:10.000.
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	diverse kaartjes met terreinaanduiding.

Literatuur

MIEDEMA, M 1983 , in: Vijfentwintig eeuwen bewoning in het terpenland ten noordwesten van Groningen.

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 15207 **Oppervlakte:** 26.557 m2
CMA-nr: 07B - 237
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Toponiem: WINSUM/OBERGUM-DORP
Plaats: Winsum
Gemeente: Winsum
Provincie: Groningen
Coördinaten: 230252 / 594561
Terreinbeheerder: Niet van toepassing

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Stad	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd C
Terp/wierde	IJzertijd	Nieuwe tijd

Beschrijving

Terrein met sporen van bewoning. Het betreft het gebied dat de kernen Obergum en Winsum met elkaar verbindt, aan weerszijden van het Winsumerdiep; zoals weergegeven op topografische militaire kaart van 1853.

Zie CMA nrs. 7B-123, -130, -189.